

[Gottschalck-Hansen.]

„for tiden står over for, formentlig kunne være undgået, om man i tide havde kunnet forudse og forberede sig på disse års store studentertilstrømning.“

Ministeren erkender altså, at der er sket forsømmelighed. Det tjener efter min mening undervisningsministeren til ære, at han indrømmer dette, og uden at jeg på nogen måde vil driste mig til at placere ansvaret for denne uheldige udvikling på en enkelt person, må man vel sandheden tro lægge en væsentlig del af skylden på de respektive undervisningsministre igennem det sidste tiår. Den omstændighed, at andre lande som England, Sverige, Norge og Finland befinder sig i en tilsvarende fortvivlet situation, kan jo ikke bortforklare eller afhjælpe de beklagelige tilstande, der hersker her i landet.

Som medlem af bestyrelsen for Rask-Ørsted Fondet deltog jeg den 24. februar i år i undervisningsministerens konference om forskellige problemer af forskningsmæssig-administrativ karakter — et møde, der blev afholdt i Studenterforeningen, og hvori der deltog ca. 130 indbudte, af hvilke mere end de 100 var repræsentanter for de to universiteter og de øvrige højere læreanstalter, der administreres af undervisningsministeriet. I og for sig burde efter min mening al højere undervisning, måske bortset fra forsvarsakademiet, der er så specielt i sin funktion, sortere under dette ministerium.

Man kan jo ikke ligefrem påstå, at det var særlig optimistiske toner, der lød ved den lejlighed. Tværtimod fik man nærmest det indtryk, at de lærde for at sige det mildt var meget bekymrede, ikke alene over de relativt beskedne muligheder, der levnes dansk forskning — vi er nu engang et lille land, og vor økonomiske formåen er ikke udtømmelig, det forstår og accepterer universitetslærerne — men også, og måske ganske særlig, over de tilsyneladende uoverskuelige vanskeligheder, der melder sig, når det gælder om at uddanne nye viden-

skabsmænd, og vel at mærke uddanne et sådant antal, at man bliver i stand til at gennemføre den hårdt tiltrængte udbygning af vore universiteter. Det er jo ikke nok, at vi kan fremskaffe fornøden lokaleplads, f. eks. ved at opføre 3 eller 4 nye universitetsbygninger forskellige steder, hvis vi ikke har et tilstrækkeligt antal kvalificerede lærerkræfter til disposition.

Mit parti og jeg er helt enige i, at denne store og meget betydningsfulde opgave skal løses. Men jeg vil gerne spørge ministeren, om han har gennemtænkt, hvilke komplikationer der kan opstå, hvis vi har den ydre ramme i den skønneste orden, men mangler muligheden for at fylde noget i den. Vi skulle jo nødig opleve den samme triste situation som den, vi blev vidne til, da man gennemførte en ny skoleordning, der krævede væsentligt flere lærerkræfter end hidtil, men gjorde det på en tid, hvor der vitterligt var en betragtelig mangel på lærere.

Såvel Københavns som Århus universitet har ikke alene nået, men efter min mening forlængst overskredet grænsen for det forsvarlige med hensyn til antallet af studenter. Dette betyder ikke mindst for Københavns vedkommende, at afstanden mellem lærer og elev bliver uforholdsmæssig stor. Undervisningen bliver mere upersonlig, og et virkeligt kontaktforhold mellem professor og student kan simpelt hen ikke praktiseres. Det er ikke tilfredsstillende, rent bortset fra at det sjældent bidrager til at øge interessen for et studium, hvis en professor, hvad man ofte ser — ikke mindst i min tid var det meget almindeligt — holder forelæsning ved en universitetsmanuduktør. Jeg tillægger altså muligheden for et personligt kontaktforhold meget stor betydning, men dette kan selvsagt kun realiseres på universiteter af en begrænset størrelse eller, hvis der er tale om egentlige universitetsbyer, som vi finder det i Cambridge og Oxford, inden for bestemte kollegier.

Jeg er derfor helt enig med den højtærede minister, når han i sin fremsættelsestale anbefaler, at der skal fastsættes ganske be-